

Vedtak UKM 04/06 *Staten og kirken*

UKM 06 ønsker å bidra i debatten om hvordan forholdet mellom Den norske kirke (Dnk) og staten skal være organisert og vil derfor sende dette vedtaket til Statsråden, Kirkerådet og Sametinget. UKM 06 ønsker spesielt å fremheve hvilke premisser som bør ligge til grunn for morgendagens kirke, for så å finne den kirkeordningen som best ivaretar dette. Forholdet mellom Dnk og staten har vært gjenstand for flere utvalg, både offentlige og kirkelige, og også behandlet i Stortinget. UKM 06 mener at det nå er på tide å ta det neste skrittet og endre forholdet mellom Dnk og staten.

Grunnleggende premisser for Den norske kirkes relasjon til staten

Før en går nærmere inn på alternativet til en endret kirkeordning, er det viktig for UKM 06 å legge frem noen premisser og forutsetninger for Dnks relasjon til staten. Dette er premisser som skal være med på å sikre at Dnk ikke endres som følge av en endring mellom Dnk og staten.

- Dnk ønsker å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.
- Dnk er og vil være et trossamfunn forankret i et eget valgt trosgrunnlag og et særegent fellesskap bygd på dåpen og troen, og der det er helt sentralt å få formidlet det kristne budskapet.
- Dnk må kunne stå fritt til å ta egne verdivalg, og Dnk må være en bekjennende kirke med Bibelen, Kristus og troen som fundament.
- Dnk må være åpen og også i fremtiden ha plass for alle kirkens medlemmer og rom for ulike grader av trosengasjement og deltakelse. Det må også gis rom for ulike meninger og oppfatninger slik at folk er velkommen slik de er, og at samene, Norges urbefolkning og andre minoriteter innenfor Dnk føler seg inkludert.
- Dnk må ikke bare bli en høytidskirke, men den må også være en hverdagskirke. En kirke som møter folk i hverdagen der de er og som er tilgjengelig for folk når de trenger den.
- Dnk er og skal være en landsdekkende kirke. Det skal være lik tilgang til gudstjenester og til tjenester som dåp, konfirmasjon, nattverd, vigsel og gravferd i hele landet. Ingen skal risikere å miste kirken sin.
- Dnk må legge vekt på barne- og ungdomsarbeid.
- Dnk må være gjenkjennelig slik at medlemmene kjenner seg igjen i den og føler seg velkommen selv om en kommer til en annen kirke enn den en vanligvis går i.
- Dnk skal ha nærhet til sine medlemmer og være åpne for lokale variasjoner.
- Dnk må fortsatt bygges opp ”nedenfra” med soknet som den grunnleggende juridiske enheten slik at nærheten til lokalsamfunnet opprettholdes.
- Dnk må ha en sentral plass i samfunnet – politisk, kulturelt og sosialt.
- UKM ønsker at dagens samarbeid mellom kirke og skole skal opprettholdes og videreutvikles på best mulig måte.
- Dnk må i sin forkynnelse og sine aktiviteter være oppmerksom på tros- og livssynsfriheten.

- Dnk vil være en kirke i vekst. Den må våge å være dynamisk og ta de utfordringene som kommer med å være en majoritetskirke.
- Dnk må, i samarbeid med stat og kommune, sørge for at den kristne kulturarven som er innvevd i vår nasjons historie videreføres og fornyes. Dette kan kun skje ved en aktiv og støttende tros- og livssynspolitikk.

Tros- og livssynsfrihet

UKM 06 mener at Dnk som majoritetskirke har et spesielt ansvar for å sørge for at vår virksomhet i kraft av forkynnelse og aktiviteter ikke krenker andres tros- og livssynsfrihet.

Når Dnk opptrer på arenaer hvor også andre tros- og livssynssamfunn er til stede, må Dnk som en åpen kirke være i dialog og lytte til deres meninger og erfaringer. Våre handlinger skal ikke diskriminere eller krenke andre.

Hensynet til tros- og livssynsfriheten må ivaretas, samtidig er det viktig at Dnk forblir en misjonerende kirke. Tros- og livssynsfriheten gir oss rett til å misjonere, men medfører samtidig at vi må respektere at andre ikke ønsker å høre på det vi har å formidle. Det handler rett og slett om å vite hvor grensen mellom rett *til* og rett *fra* religion går. Når vi misjonerer og formidler det vi tror på, må vi gjøre det på en slik måte at vi ikke krenker eller skader andre ved det.

Det er viktig for UKM 06 at Dnk står fritt til å foreta egne verdivalg, og dette er også et aspekt av tros- og livssynsfriheten. Dnk må på bakgrunn av verdier og teologiske utgangspunkt kunne stå fritt til å delta i en debatt om både politiske, sosiale og kulturelle forhold.

Finansieringen i Den norske kirke

UKM 06 mener det er viktig å understreke at Dnk også i fremtiden må være sikret en finansiering som gjør det mulig å være en landsdekkende folkekirke. Det er dyrt å drive Dnk. UKM 06 mener derfor at det i en fremtidig rammelov må nedfelles bestemmelser som sikrer en tilstrekkelig grad av offentlig finansiering, slik at Dnk kan ivareta en viktig rolle i samfunnet. UKM 06 vil at kirken skal være en stabil og trygg arbeidsplass.

UKM 06 mener at trosopplæringsreformen må utvides til å støtte alle menigheter i Dnk, slik at barne- og ungdomsarbeidet blir sikret forutsigbar finansiering.

Det eneste kriterium for medlemskap i Dnk skal fortsatt være dåp. UKM 06 mener at Dnk skal finansieres ved støtte fra det offentlige, og at medlemsavgift som finansieringskilde er uakseptabel fordi det ikke samsvarer med det ønsket UKM 06 har om at Dnk skal være åpen og inkluderende for alle som ønsker å være medlemmer.

Demokrati

UKM 06 mener at dagens demokratiske valgordning skal videreføres, med direkte valg til menighetsråd og indirekte valg til fellelråd, bispedømmerråd og kirkemøte. UKM 06 ser det som nødvendig at demokratiet i kirken styrkes, uavhengig av kirkeordning. Vi må utnytte valgordningene bedre, slik at representativiteten sikres. Vi trenger et fokus på

hvordan en kan få opp valgdeltakelsen. Dette handler om nomineringsprosess, gjennomføringen av valget og ikke minst informasjon rundt valgene.

Kirkeordning – hvilken lov skal Den norske kirke være forankret i?

UKM 06 mener at Dnk bør være en lovforankret kirke med en egen kirkelov vedtatt av Stortinget. Det medfører at Grunnlovens nåværende bestemmelser om statskirkeordningen oppheves, og at myndigheten som i dag ligger til Kongen (regjeringen) overføres til kirkens egne organer, med Kirkemøtet som det øverste styrende organ. UKM 06 mener at det i Grunnloven bør komme inn en verdiparagraf. Denne paragrafen skal gi uttrykk for at staten skal bygge på det kristne og humanistiske verdigrunnlaget, samt de politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene. UKM 06 mener at dette er den kirkeordningen som på en best mulig måte vil ivareta visjonene om morgendagens kirke.

Selv om dagens ordning med Kongen (regjeringen) som øverste kirkestyre har fungert bra i mange år, mener UKM 06 det er på tide at Dnk gis en større grad av selvstyre og makt i forhold til viktige spørsmål for kirken, som bl.a. utnevnelser av biskoper. Som et trossamfunn er det viktig at det er kirken selv som tar de viktige avgjørelsene som har direkte betydning for kirkens virksomhet og lære.

Dersom Dnk blir en lovforankret folkekirke vil dette medføre en særstilling for kirken, men uten at dette går på bekostning av tros- og livssynsfriheten. I og med at grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen, herunder bl.a. bestemmelsen om at "Den evangelisk-lutherske Religion forbliver Statens offentlige Religion" (§ 2 annet ledd) og bekjennelsesplikt for halvparten av regjeringens medlemmer (§ 12 annet ledd), oppheves, vil det ikke lenger finnes bestemmelser om Dnk i statsforvaltningen som krenker eller diskriminerer andre tros- eller livssynssamfunn. En lovforankret kirke vil i større grad enn i dag bli et trossamfunn likestilt med andre trossamfunn.

Videre vil en lovforankret folkekirke ha en tilstrekkelig nærhet til staten til å ivareta Dnk som en landsdekkende folkekirke. Ved fremdeles å ivareta en viss grad av forbindelse til staten mener UKM 06 at det vil være med å sørge for at Dnk også i fremtiden vil ha en sentral plass i samfunnet, både politisk, kulturelt og sosialt.

Videre mener UKM 06 at en lovforankret kirke vil være den ordningen som best sørger for at alle kirkens medlemmer føler en tilhørighet til kirken, og samtidig er åpen for andre som ønsker å komme til kirken. Dette medfører at kirken må være til stede lokalt i samfunnet der folket er.

UKM 06 mener at Den norske kirkes tilknytning til staten bør endres ved at Dnk blir en lovforankret folkekirke.

Vedtatt mot en stemme

Protokolltilførsel fra Håvard Garnes:

Jeg stemte i mot dokumentet av den grunn at jeg mener beslutningsgrunnlaget er for svakt til å kunne forsvare å stemme for en så klar argumentasjon for modell II.